మిస్ మరీచిక

ఈ కథలో మిస్టర్ మధుసూదనం మాత్రం కనిపిస్తాడు. మిస్ మరీచిక కనిపించదు. ఒకవేళ కనిపించినా ఆమె మరీచిక కాదనీ, అక్కడ మరీచిక లేదనీ భావింపగలరని మనవి. మరీచికంటే ఎండమావి కదుటండీ మరి!

బస్స్టాండ్‌లో దిగాను. ఉదయం పది గంటల వేళ సూర్యరశ్మి క్షణక్షణానికీ లోకం పైకి తీండ్రించుకుంటోంది. నీరెండలో యిరవై మైళ్ళ బస్సు ప్రయాణం. ఒళ్ళు నజ్జుగుజ్జయి పోయినట్టుంది. చల్లచల్లగా ఓ శీతల పానీయంతో అన్నవాహిక చెమ్మగిల్లితే బాగుండును. కళ్ళు మూసుకుని ఏ వైపున నడిచినా ఓ 'కాఫ్యాలయం' ఎదురౌతుంది. మొదట ఈ బస్‌స్టాండ్ బూడిద దుమ్ము నుంచీ బయటపడితే చాలు.

తల వంచుకుని చరచరా నడుస్తున్నాను.

హైరోడ్డు నుంచీ ఏటవాలుగా క్రిందికి దిగుతున్న దారిలో అడుగులు సాచివేస్తూ హుటాహుటిగా వస్తున్న యువకుడొకడు తారసిల్లాడు.

తల వంచుకున్నందున నాకతడి నల్లటి పాదరక్షలు మాత్రం కనిపించాయి. లేదంటే మడత చెరగని నీలిరంగు ఫాంటులో కొంతభాగం కనిపించి వుంటుంది. బహుశా ఆ తీవ్రగమనాన్ని బట్టి నేనతణ్ని యువకుడనుకున్నానేమో! అతడు నన్ను దాటుకున్నాడు. కొంతదూరం వెళ్లిపోయాడు.

పదడుగులు ముందుకు సాగిన తర్వాత అతడక్కడ ఆగి నన్ను గనుక పిలువకపోయి వుంటే, యిప్పుడిక్కడ కథంటూ ఒకటి వుప్పతిల్లడానికి ఆస్కారమే వుండేదికాదు.

అతడు పిలిచాడు. నేను వెనుదిరిగి అతడి వైపు చూచాను.

"మరేమీ అనుకోకండి సార్! మీపేరు?" అంటూ చేరువకు వచ్చాడు.

నేను విస్తుపోయాను. అతడు నన్ను తనకు తెలిసిన మరొక మనిషి క్రింద జమకడుతున్నాడేమోన నుకున్నాను. అంతలో ఆ ముఖం నాకేనాడో సుపరిచితమైందన్న జ్ఞాపకం మనసులోని అట్టడుగు పొరల్ని చీల్చుకుని పైకి రావటానికి ప్రయత్నిస్తున్నట్టు నా మట్టుకు నాకే ఒక భ్రమ కలిగింది. అది మేఘాల్లో మెరుపు లాంటి జ్ఞాపకం. వెలుగు వెంబడే నీడ వున్నట్టు ఆ మెరపు వెంటనే మరపు;

ఈ మెరపు మరపుల ప్రసక్తి అలా వుంచి నేను మొదట అతడి ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పుకోవలసి వచ్చింది. చెప్పుకున్నాను.

"ఒరేయ్, ఒరేయ్! ఐనా యింతటి దురాగతమా! ఇంతసేపటి నుంచి పరకాయించి చూస్తున్నా గుర్తు తెలియనంతగా మారిపోయానా! నువ్వే కాదు. నేను రెండు మాసాల నుంచీ చూస్తున్నాను. కనిపించిన ప్రతి మిత్రుణ్ణి నాకు నేనై నిద్రలో నుంచీ తట్టి మేలుకొల్పినటు. నేను ఫలానావాణ్ణి. నువ్వు ఫలానా వాడివి గదా' అని పలకరించవలసి వస్తోంది."

నాకప్పటికీ తెలిసింది అతడు మధుసూదనమని! అతడి చేయిపట్టుకుని "హోటల్లో కూచుని మాట్లాడుకుందాం రా" అన్నాను.

ఉన్నాడో వూడాడో తెలియకుండా నిండుగా పదేండ్లు కాలగర్భంలో కలిసిపోయిన తర్వాత ఓ రోజు ఉదయం వున్నట్టుండి బస్టాండులో ఎదురైన బాల్యమిత్రుడితో సంభాషణకు ఉపక్రమించవలసిన తీరు ఇది కాదేమో!

నాలుగైదు అధ్యాయాలు మాత్రం చదివి 'బాగుంది, పూర్తిగా చదవాలి' అనుకున్న పుస్తకం ఒడలినిండా బూజు పులుముకుని పదేళ్ల తర్వాత అటకపైన్నుంచి క్రింద పడితే, మొట్టమొదట ఆ బూజును దులిపి వేయవలసి వుంటుంది. బూజును దులుపుతుండగా పుస్తకంలోని కథ మదిలో మెదులుతుంది. ఐతే ఇక్కడ బూజు పట్టింది మధుసూదనానికి కాదు. వాడికేం! వాడు నిక్షేపంగా వున్నాడు. పళపళలాడుతున్న దుస్తులతో, ఎలా పడి వుండమంటే అలా పడి వుండడానికి అలవాటు పడిన క్రాపింగుతో, సౌకుమార్యం ఉట్టిపడుతున్న ముఖ భంగిమతో, తాంబూల రాగరంజితాలై లిప్‌స్టిక్ పూసుకున్నట్టున్న పెదవులతో వాడు ప్రత్యక్షమయ్యాడు. ఒకవైపున వాడు ప్రత్యక్షమైన సంభ్రమంతో ఉక్కిరిబిక్కిరై పోతూ, మరొక వైపున పదేళ్ల పొడుగునా జీవితంలో జరిగిన సంఘటనల క్రింద, సంఘర్షణల అడుగున మాటుపడిపోయిన బాల్యస్మృతుల్ని పైకి తోడి, వాటిపైన పేరుకున్న బూజును కూడా నేను దులుపుకోవలసి వచ్చింది.

హోటల్లో జనం నడయాడని చోట ఏకాంతంగా కూచుని నేనేం ఉద్యోగం చేస్తున్నదీ, ఎంత సంపాదిస్తున్నదీ, ఎప్పుడు పెళ్ళయిందీ, సంతాన సౌభాగ్య మేపాటిదీ మున్నగు వివరాలు అడిగి తెలుసుకున్న తర్వాత మధుసూదనం తన కథ చెప్పుకపోసాగాడు. వాడికింకా పెళ్ళి కాలేదు. అది వాడికి సంతోషకారణమే! పెళ్ళయి వుంటే వీడు జీవితాన్ని నాలుగు చెరగుల నుంచీ చూచి వుండడానికి వీలుపడేది కాదట. నిలకడగా ఒకచోట పడివుండడం తన మనస్తత్వానికి సరిపడని సంగతి కావడం చేత దాదాపు ఒక డజను ఉద్యోగాలను చవి చూచాడు. కొన్ని వుద్యోగాలు వీడే మానేశాడు. మరికొన్నింటిలో పైవాళ్ళే వీడిచేత మానిపించేశారు. ప్రస్తుతం ఓ గడియారాల కంపెనీకి ఏజంటు. "ద్రవ్య మారకం యిక్కట్ల వల్ల విదేశీ దిగుమతులు నిలచిపోవడంతో తాత్కాలికంగా వ్యాపారం స్తంభించి పోయింది. ఎలాగూ తీరిక దొరికింది గదా అని పాత నేస్తాలను పరామర్శించి పోవచ్చునని యిక్కడ మకాం పెట్టాను. రెండు నెలలయింది" అన్నాడు.

"మంచి పని చేశావు" అన్నాను.

"వచ్చినప్పటి నుంచీ కళ్ళకు కలికం వేసుకుని గాలిస్తున్నాను. మన మిత్రుల్లో కొంతమంది మాత్రం కనిపించారు. వాకబు చేయగా నువ్వు మీ వూళ్ళో వున్నట్టు తెలిసింది. వద్దామనుకుంటున్నాను. ఇంతలో నువ్వే కలిశావు. ఎలాగైతేనేం! నువ్వు కదలడానికి వీల్లేదు. కనీసం రెండు రోజులు నాకు అతిథిగా వుండిపోవాలి" అన్నాడు మధుసూదనం.

"అభ్యంతరం ఏమీ లేదు గానీ ఒక చిన్న సవరణ. నేను చాలా తొందర పని మీద వచ్చాను. పని చూచుకుని సాయంత్రమే వెళ్ళిపోవాలి. రాబోయే శుక్రవారం మా ఊళ్ళో సేవా సమితి వార్షికోత్సవం ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. నువ్వు బుధవారమే వచ్చేయాలి. ఇద్దరమూ నాలుగురోజుల పాటు కలిసి వుండొచ్చు. హమేషా పట్టణాలపైన తిరిగేవాడివి. నీకు పల్లెటూళ్ళ జీవితాన్ని రుచి చూపిస్తాను" అన్నాను.

"ఉత్సవంలో నాటకాలుంటాయి గదా! ఉంటే నేను సిద్ధం."

"నాటకాలకేం కొదవ? పప్పులేని పెండ్లిండ్లు ఉంటాయి గనుకనా! కానీ నువ్విప్పుడో సహాయం చేయాలి."

"పరోపకారార్థ మిదం శరీరం గదా! అందులోనూ మిత్రుడివి. ఏం సహాయం కావాలో చెప్పు" అన్నాడు మధుసూదనం.

అప్పుడు నేను మధుసూదనంతో శోభాదేవిని గురించి ప్రస్తావించాను. వార్షికోత్సవానికి ఆమెను తీసుకెళ్లవలసిన అవసరాన్ని వివరించాను. చిట్టచివర "మృగాక్షుల

యందు ప్రగల్భభావముండాలి కదా మధూ! నా సంగతి నీకు తెలిసిందే! తీరా ఆమె ఎదుటకు వెళ్ళిన తర్వాత ఒకటి మాట్లాడదలచుకుని మరొకటి మాట్లాడుతానేమో అని భయంగా వుంది. పైగా ఆమెకు చిరాకెక్కువనీ, కోపం ముక్కుపైన్నే వుంటుందనీ ప్రతీతి. మనమిద్దరంగా వెళ్ళి ఆమెను ఆహ్వానించాలి. నాకు బదులుగా నా మాటలన్నీ నువ్వే మాట్లాడేయాలి" అన్నాను

"ఓస్, యింతేనా! ఇంకా యిదేదో గొప్ప సహాయం కాబోలనుకున్నాను. నీకెందుకూ, ఆ శోభాదేవి గారిని నీ ఆహ్వానానికొప్పించే భారం నాది. కానీ ఇప్పుడు మనం మొదట భోజనం కానివ్వాలి. నాకాకలిగా వుంది. తెల్లవారెప్పుడో ఆదరాబాదరాగా లేచి తినీ తినకా రెండు మైళ్ళు నడిచి రోడ్డులో బస్సెక్కి వుంటావు గనుక నీకూ ఆకలిగానే వుంటుంది....ఇదిగో అబ్బాయ్, టూ మీల్స్" అంటూ సర్వరును కేకేశాడు మధుసూదనం.

భోజనమైన తర్వాత మధుసూధనం నన్ను వాడి గదికి తీసుకెళ్ళాడు. ఉద్యోగుల్లోనూ, కాలేజీ విద్యార్థుల్లోనూ, బ్రహ్మచారులై ఒంటరిగా బ్రతుకు వెళ్లదీస్తున్న వారి సౌకర్యార్థం గదులు గదులుగా విభజించి కట్టిన ఓ పెద్ద కట్టడంలోని రెండో అంతస్థులో, ఓ మారుమూల గదిలో వాడి మకాము. నాకోసం తన పరుపును పరచి మధుసూదనం వాలుకుర్చీలో కూర్చున్నాడు. కూర్చున్న మరుక్షణం నుంచీ గది తలుపు తాళం తీస్తుండగా ఆగిపోయిన తన సీరియల్ కథను మళ్ళీ ప్రారంభించాడు.

కానీ గదిలో సేదదీరిన తర్వాత వాడి మాటలేవీ నాకు వినిపించడం లేదు. ఒకవేళ వినిపించినా అవి నాకర్థం కావడం లేదు. గోడపైన రకరకాల కాలెండర్ల మధ్య వ్రేలాడుతున్న ఫోటోపైకి వెళ్ళిన నా చూపులు, పాశాలుగా మారి మనసును కూడా దానిపైకే లాగేశాయి. ఆ ఫోటోలో ఉన్న యువతిని ఓ సినిమా తారగా భావించడానికి అవకాశమున్న మాట నిజమే. కానీ నాకు తెలిసినంతవరకూ తెలుగు, తమిళ, హిందీ చిత్రాల్లో అలాంటి తారను చూచినట్టు జ్ఞాపకం లేదు. ఐతే ఈమె ఎవరై ఉంటుంది? ఎవరో గానీ యిదివరకెప్పుడో ఈమెను చూచినట్టే వుంది. చేయి తిరిగిన చిత్రకారుడి చిత్రంలా తీర్చిదిద్దినట్టున్న మనోహర శిల్పంలా అంత పొంకంగా కుదిరిన అంగ సౌష్ఠవం మన కెక్కడోగానీ కన్పించదు. ఎన్నడోగానీ కనిపించదు.

"ఆ పరిస్థితిలో నువ్వయితే ఏం చేసి వుండేవాడివి?"

నేను వులికి పడ్డాను. ఇందాకా మధుసూదనం చెప్పిందేమిటో నాకవగతం కాలేదు.

"నేనా! ఆ పరిస్థితిలోనా? ఏ పరిస్థితిలో?" అన్నాను, పరధ్యానం నుంచి తేరుకంటూ.

"ఐతే నీ మనసు ఇక్కడ లేదన్నమాట!"

"లేదురా బాబూ లేదు! గదిలో ఇలాంటి సౌందర్య రాశిని ప్రతిష్ఠించుకోమని నీకెవరు చెప్పారు? ఈ ఫోటోను చూస్తూ చూస్తూ, రామాయణంలో పిడకల వేట లాంటి నీ గొడవ కూడా వినాలంటే ఎలా సాధ్యమౌతుంది?"

మధుసూదనం దిగ్గున లేచాడు. "నిజంగానా రాజూ! అంత బాగుందా ఆ ఫోటో?" అంటూ నాకేసీ ఆశ్చర్యంగా చూచాడు.

"బాగుంది మధూ! చాలా బాగుంది. కానీ నీ ధోరణి మాత్రం నాకు నచ్చడం లేదు. నువ్వు నీ జీవితంలోని రసవద్ఘట్టాలను గోప్యంగా వుంచుకుని, చెత్త అనుభవాలను ఏకరువు పెడుతున్నావు" అన్నాను.

"నిజమేరా రాజూ! అదంతా ఓ విషాద గాథ" అన్నాడు మధుసూదనం వేడిగా నిట్టూరిస్తూ.

"ఐతే మాత్రం! ఒక విషాద గాథను కథా సాహిత్యానికి దక్కనీయకుండా ఎదలో దాచుకుని నువ్వు బావుకోబోయే దేముంది చెప్పు" అన్నాను.

"ఐతే చెప్పమంటావా" అన్నాడు మధుసూదనం.

"చెప్పు చెప్పు. ఈ విషాద గాథను భరించలేనేమో నన్న సందేహం నీకనవసరం. నేను 'దేవదాసు' సినిమాను అయిదుసార్లు చూచాను."

"ఒక షరతుపైన చెబుతున్నాను రాజు! వివరంగా చెప్పమని నన్ను నిర్బంధించగూడదు. ఊరి పేరు అడగొద్దు. అడిగినా నేను చెప్పను. ఆవిడ పేరు మరీచిక. బెంగాలీ వాళ్ళనుకునేవు. కాదు. అచ్చంగా మన ఆంధ్రా అమ్మాయి. జీవితపథంలో ఆకస్మికంగా నాకెదురైంది. చూపులు, మాటలు, మనసులు కలవడానికే 'ప్రేమ' అన్న పేరైతే మేమిద్దరమూ ఆ ప్రేమ తాలూకు ప్రభావానికి లోనయ్యామన్నమాటే! కానీ విధి ప్రతికూలించింది. మేము విడిపోయాము. నేనిక్కడ, ఆమె ఎక్కడో నాకు తెలియదు. గడచిన గాథ జ్ఞప్తికి రాగా, మనసంతా వేదనతో దహించుకుపోగా, బ్రతుకే బాధగా, ఒకే నిరాశగా ఇలా రోజులు గడుపుతున్నాను."

నేను మీటింది మధుసూదనం హృదయ వీణలోని విషాద తంత్రినేమో, వాడి ముఖ బింబం విచారంతో చిన్నదైపోయింది. కంఠం గద్గదికమై పోయింది. కళ్ళు కన్నీటి కొలనులై పోయాయి.

"పోనీలే మధూ! అదేం చిత్రమో గానీ, ప్రేమికులకు సంబంధించిన ఏ విషాద గాథయినా యిలాగే వుంటుంది. అందుకిప్పుడు మనం ప్రత్యేకంగా చింతించి లాభమేముంది చెప్పు. ఈసారి బుద్ధిగా ప్రేమించక మునుపే ఓ అమ్మాయిని పెళ్ళాడి, ఆ తర్వాత తీరిగ్గా ప్రేమించడానికి ప్రయత్నించు. ఈ పద్ధతిలో ఆశాభంగానికి తావుండదు" అని సలహాతో ఓదార్పును రంగళించి మావాడికి హితబోధ చేశాను.

* * *

మధుసూదనం కాస్తా దూరదృష్టి వున్న మనిషి. నేను పడుకుని నిద్రపోతుండగానే క్రిందికి దిగివెళ్లి చేరువలోనే వున్న మండీలో నుంచీ ఫోను మీదుగా శోభాదేవి గారితో మాట్లాడి వచ్చాడు. ఆమె సాయంత్రం మమ్మల్ని కలుసుకోవడానికి అంగీకరించిందన్న శుభ వర్తమానాన్ని నిద్రలేవగానే నాకు నివేదించాడు. టంచనుగా అయిదు కొట్టేసరికి మేము శోభాదేవి గారి సముఖాన హాజరయ్యాము. నిజానికి అసంఖ్యాకమైన కార్యకలాపాల మధ్య శోభాదేవి గారి పని బిజీగానే కాదు, గజిబిజిగా కూడా వుంది. ఆమెను సమావేశాలకు ఆహ్వానించడం కోసం అప్పుడా గదిలో పోటీపడుతున్న యిద్దరిలో ఒకరు స్థానికోన్నత పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు, మరొకరు హిందీ ప్రేమీ మండలి అధ్యక్షులు. ఒకరిపైన మరొకరు కుట్ర పన్నినట్టుగా, ఆ యిద్దరు పెద్దమనుషులూ పన్నెండో తేదీ సాయంకాలం ఆరుగంటలకు సరిగ్గా కార్యక్రమాన్ని నిశ్చయించుకుని మీరు రాక తప్పదంటే తప్పదంటూ శోభాదేవికి చెరొకవైపున భీష్మించుకుని కూర్చున్నారు.

ఇలాంటి చిక్కు అప్పుడప్పుడూ పెద్ద ఆఫీసర్లనీ, పురప్రముఖుల్నీ ఎదుర్కోవడం కద్దు. అప్పట్లో వాళ్ళు ఆలోచనకు దిగి అట్టే శ్రమ పెట్టుకోకుండా యిందుకొక పరిష్కార మార్గం సూచించడం కూడా కద్దు. ఒకే ముహూర్తంలో రెండు శుభకార్యాలు జరిగి, రెండింటికి తప్పకుండా హాజరు కావలసి వచ్చినప్పుడు గృహమేధి ఒకచోటకు గృహిణి ఒకచోటకు వెళ్ళి వెలితిని కప్పి పుచ్చడం అనూచానంగా వస్తున్న సంప్రదాయం.

దురదృష్టవశాత్తు శోభాదేవిగారి కావెనులు బాటు కూడా లేకపోయింది. ఆమె భర్త ఆర్మీలో ఎక్కడో ఉన్నతోద్యోగంలో వున్నాడు.

నామట్టుకు నాకు ఈ సందిగ్ధావస్థలో ఆ ప్రధానోపాధ్యాయులకూ, ఈ ప్రేమీ మండలి అధ్యక్షులకూ మధ్య ప్రాణాలకు ముప్పు తలపెట్టరాదన్న ఖచ్చితమైన షరతు మీద ఓ చిన్న సైజు ద్వంద్వ యుద్ధాన్ని ఏర్పరచడం వినా మార్గాంతరం లేదనిపించింది.

కానీ యింతలో వీడి కెవరో పిలిచి పెత్తనమిచ్చినట్టు మధుసూదనం స్వయంగా రాజీ ప్రయత్నాలకు పూనుకున్నాడు. వాడు హెడ్మాస్టరు వైపు చూస్తూ అన్నాడు గదా, "కాదండీ మేస్టరు గారూ! ఎలాగూ మీవి వార్షికోత్సవాలని చెబుతున్నారు. ఇక ప్రేమీ మండలిలో జరగబోతున్నదా స్నాతకోత్సవం. అది ఎంత నిదానంగా జరిగినా ఎనిమిది గంటలలోగా పూర్తవుతుంది. అప్పటికి మీ నాటకంలో ఐదారు సీనులు జరిగి వుంటాయి. మిగిలిన కథను రంగంపైన చూడాలని సభాసదులు కుతూహలంతో వుంటారు. నన్నడిగితే కుర్రాళ్ళు దండిగా గుమిగూడే సభల్లో ఉపన్యాస కార్యక్రమాలకు అదే సరైన అదను. తరవాత మీ యిష్టం".

మావాడి ప్రతిపాదనను ప్రేమీ మండలి అధ్యక్షుడు బొంగురు గొంతుకతో బలపరిచాడు. "మా బాగా చెప్పేశారండీ! నాటకానికి ముందే మీటింగని చెబితే 'ఆ వెళ్దాం లేవోయ్,ఇప్పుడు మించిపోయిందేముంది' అని హాయిగా భోజనం చేసుకుని తీరిగ్గా వేంచేస్తారు. అలా కాదని నాటకానంతరమే ఏర్పాటు చేశామనుకోండి. ఆ మీటింగెలా తయారవుతుందో మనకు తెలుసు. ఏ విధంగా చూచినా ఈ సూచన అంగీకార యోగ్యంగా కనబడుతోంది."

నేనాశ్చర్యంగా మధుసూదనం వైపు చూచాను. ఆ క్షణాన వాడు నాకు మిల్లు గుడ్డలకు కరువొచ్చిపడిన రోజుల్లో పెద్ద ఎత్తున బట్టల దుకాణాన్ని నడిపిన వర్తకప్రముఖుడిలా గోచరించాడు. అప్పుడు మేలు రకం షర్టింగు గుడ్డ కావలసివస్తే దానితోబాటుగా ఎందుకూ పనికిరాని నామర్దా గుడ్డను గూడా విధిగా కొనుక్కోవలసి వచ్చేది!

ఎలాగైతేనేం. మావాడి వల్ల ధర్మసందేహం నివారింపబడి హెడ్మాస్టరు గారికి, హిం.ప్రే. మం. అధ్యక్షులు గారికీ రాజీ కుదిరింది. వాళ్ళు తమ కార్యక్రమాలను కాస్తా ముందుకూ వెనక్కూ జరుపుకోడానికి ఒప్పుకొని, ఆ ఒప్పుదల మీద శోభాదేవి గారి ఆమోదముద్ర వేయించుకుని సంతృప్తిగా వెళ్లిపోయారు.

వాళ్ళలా నిష్క్రమించగానే "యిక మీ గొడవేమిటో కానివ్వండి" అన్నట్టుగా శోభాదేవి మావాడి వైపు చూచింది.

"నన్ను గురించి చెప్పుకోవలసిందంతా ఫోను మీదనే చెప్పుకున్నాను కదండీ!" అని మధుసూదనం నన్నామెకు పరిచయం చేయడానికి ఉపక్రమించాడు. "ఇతనిపేరు రాజశేఖరం. స్వగ్రామం తిప్ప సముద్రం. అక్కడ యువకులు కొందరు కలిసి సేవా సమితి అన్నపేరుతో ఓ సంస్థను స్థాపించారు. పేరులోనే ఆశయం అంతర్గర్భితమై వుంది కనుక యిక మీకు వివరాలు ఏకరువు పెట్టడం అనవసరం. ఆ సమితికి పై శుక్రవారం వార్షికోత్సవం తలపెట్టుకున్న విషయం మాత్రం ప్రస్తుతాంశం. సదరు వార్షికోత్సవానికి విచ్చేసి కార్యకలాపాలను మీ చేతిమీదుగా జయప్రదం చేయాలని మా వినయపూర్వకమైన మనవి!"

ప్లేటు పలకలాగా, పేపరు కాగితం లాగా ఈ వినయపూర్వకమైన మనవేమిటో నాకర్థం గాలేదు. ప్లేటులోనే పలక; పేపరులోనే కాగితం వున్నట్లుగా మనవి అన్న తర్వాత

అందులో ఆటోమాటిక్‌గా వినయం అంతర్లీనమై వుండనే వుంటుంది గదా! ఏమిటో మరి, ఈ వినయపూర్వకమైన మనవి సంగతి ఎలా వున్నా నాకొకందుకు మాత్రం సంతృప్తి కలిగింది. మావాడికి లేని భాషాజ్ఞానం కన్నా వున్న లౌకిక జ్ఞానంతో వీడు వూళ్లు తిరిగి ఎవడికి ఐడితే వాడికి గడియారాలు అంటగట్టడమే గాదు, శోభాదేవి గారి లాంటి వాళ్ళని కూడా ఆహ్వానాలకు ఒప్పించగలడు!

మావాడి మాటల ధోరణి శోభాదేవి గారిపైన బాగానే పని చేసినట్టుంది. ఆమె ప్రసన్న వదనంతో "కానీ మీరదేదో తిప్ప సముద్రమంటున్నారు. ఇంతవరకూ ఆ పేరు విన్నట్టు జ్ఞాపకం లేదు. ఎంత దూరముంటుంది? ఏవైపుగా వెళ్లాలి?" అని ప్రశ్నించింది.

"ఎంతో దూరమెక్కడిదండీ! కదిరి బస్సులో కూచుంటే ఓ గంట గంటన్నర ప్రయాణం. ఇక తిప్ప సముద్రం సంగతంటారా,'అది మీరన్నట్లు పల్లెటూరే! కాదంటే పోనీ పేట కొంపనుకోండి! కానీ, ఆ మాటకొస్తే భారతదేశమే పల్లెటూళ్ల దేశం గదండీ! పైగా ఒక రహస్యమేమిటంటే, ఏ వుద్యమాన్ని స్టార్ట్ చేయడానికైనా పల్లెటూళ్ళే మేలు గదండీ! ఉదాహరణకు, పట్టణంలో ఒక గొప్ప నాయకుడే ఉపన్యసిస్తున్నాడనుకోండి. వెళ్ళేవాళ్ళు వెళ్తుంటే సభా స్థలమంతా రైల్వే ప్లాటుఫారంలా కనిపిస్తుంది. పల్లెటూళ్ళో అలా జరగదు. ఆ రెస్పాన్సే వేరు. ఊళ్ళోకి వచ్చిన వాడు బుడబుక్కల వాడే గానివ్వండి, వాడి వెంట ఓ వందమంది హాజరు పలుకుతారు. స్వయంగా చూడబోతున్నారు గదా, మీకే తెలుస్తుంది...."

"కానీ నా అభిప్రాయమేమిటంటే మధుసూదనం గారూ" సులోచనాలు సరిచేసుకుంటూ అంది శోభాదేవి. "ఇది మహిళా మండలి గాకపోయే! సేవా సమితి అని చెబుతూనే వుంటిరాయె! దీనికి నాకంటే అర్హత గలిగిన వారు మీకు దొరక్కపోయారా?"

ఈ యక్ష ప్రశ్న తాకిడికి మావాడు తబ్బిబ్బు పడక తప్పదేమో అనుకున్నాను. కానీ అలాంటిదేమీ జరగలేదు. మధుసూదనం తన కళ్ళని చేటల్లా ఆకర్ణాంత విశాలాలు చేసుకుని "చూచావా రాజూ! సరిగ్గా నాకు కలిగిన సందేహమే శోభాదేవి గారికి కూడా కలిగింది!" అంటూ శోభాదేవి గారికి అభిముఖుడై "నేనూ మా రాజశేఖరాన్ని అదే మాట అడిగానండీ! అందుకు వీడేమన్నాడూ, 'ఒరేయ్ మధూ! అసలు సేవాశీల మన్నది ఆడవాళ్ల సొత్తు. వాళ్ళ సహాయ సహకారాలు, ప్రోత్సాహ, ప్రోద్బలాలు, లేందే సేవా సమితులేం రాణిస్తాయి? వాస్తవం యిలా వుండగా యిక పల్లెటూళ్ళల్లో ఆడవాళ్ళ వ్యవహారమంతా అదోరకంగా వుంది. ఫార్ ఎగ్జాంపిల్ నా భార్యే వుందనుకో, ఆవిడ యింట్లో తోసిన చెత్తనంతా ప్రక్కయింటి గుమ్మంలో పారబోస్తుంది. ప్రక్కింటావిడ మాత్రం తక్కువ తిన్నదేమిటి? ఆమె ఆ చెత్తకు మరింత చెత్త గలిపి దాన్ని పెరటి గోడపైన్నుంచి మా దొడ్డిలోకి గిరవాటెడుతుంది. అంచేత పల్లెటూరి పడతులకు వార్షికోత్సవం ప్రబోధకరంగా వుండాలన్న వుద్దేశంతో శోభాదేవి గారిని ఆహ్వానింపదలచుకున్నాం' అన్నాడు. ఈ సంజాయిషీ విన్న తర్వాత నాకూ మారు మాట్లాడడానికి మనస్కరించింది కాదు."

కుర్చీలో చేరగిలబడి ఒకటి రెండు నిమిషాల పాటు అర్థనిమీలిత నేత్రాలతో పైకప్పు వంక చూస్తూ వుండిపోయి ఆ తరువాత హఠాత్తుగా ప్రశ్నించింది శోభాదేవి.

"ఐతే బస్సులోనే రావలసి వుంటుందన్న మాట?"

"మరి తిప్ప సముద్రానికి రైలు మార్గం లేదుకదండీ!" అన్నాడు మధుసూదనం.

"బస్సు వూళ్ళోనే ఆగుతుందనుకుంటాను."

"అబ్బే, లేదండీ! వచ్చిన చిక్కే అది. ఊరికి రోడ్డుకూ రెండు మైళ్ళుంటుంది."

"రెండు మైళ్ళెక్కడిది మధూ! ఒకటిన్నర మైలుకంటే ఎక్కువ వుండదు" అంటూ యిక్కడ నేను స్వయంగా కలుగచేసుకున్నాను.

"మీరూరుకోండి" రూక్ష వీక్షణాలతో నన్ను వారించింది శోభాదేవి. "మీ పల్లెటూరి రస్తాల సంగతి నాకు బాగా తెలుసు. ఎంతో దూరమా, నాలుగు బారలు! అదిగో ఆ కొండ కవతల" అంటారు. రెండు జాములు నడవండి. మీరు గమ్యాన్ని మాత్రం చేరుకోలేరు. బహుశా అవి కబంధుడి చేతి బారలై వుంటాయి."

ఎరుగకపోయి ఈమెతో ఎందుకు మాట్లాడామురా బాబు అనిపించింది.

"ఐతేనేం లెండి" అందుకున్నాడు మధుసూదనం. "బస్సు దిగగానే మీకోసం బండి కాచుకుని వుంటుంది."

"అప్పటికీ నయం! పల్లకీ అన్నారు గారు! ఏం బండి? ఎద్దుల బండే గదూ?"

మధుసూదనం నావైపు తిరిగి "మీవూళ్ళో జట్కా బండి దొరుకుతుందా రాజా? అన్నాడు.

"జట్కా దొరకదు. అంతకంటే బాగుండే సవారీ బండి దొరుకుంది" లోలోపల బెదరిపోతున్నా పైకి మాత్రం బింకంగానే అన్నాడు.

శోభాదేవి మళ్ళీ కాసేపాలోచించి "ఇక్కడ బస్సెన్ని గంటలకు బయలుదేరుతుంది?" అంటూ నెక్స్టు పాయింటులోకి వచ్చింది.

బస్సుల రాకపోకల సంగతి మధుసూధనానికి తెలియదు. గనుక మళ్ళీ నేను జవాబు చెప్పుకోవలసి వచ్చింది.

"మధ్యాహ్నం రెండు గంటలకో బస్సు బయల్దేరుతుంది. దాన్లో కూచుంటే మీరు మూడున్నరకల్లా తిప్పసముద్రం చేరుకోవచ్చు" అన్నాడు.

"భలేవారేనండీ! ఐతే మండుడెండనీ, వడగాడ్పుల్నీ నాపాలే జేయాలనుకుంటు న్నారన్నమాట! ఏం, కాస్త చల్లటి వేళ బయల్దేరే బస్సులు లేనే లేవా?"

"ఐతే మొదటి బస్సుకిరావడం మంచిదండీ! అది ఉదయం అయిదు కల్లా యిక్కడ బయల్దేరుతుంది."

"దాన్నందుకోవాలంటే నేను తెల్లవారుజామున మూడు గంటలకే మేలుకోవలసివుంటుంది."

"పోనీ పది గంటల బస్సులో ప్రయత్నిస్తారంటండీ?"

"ఇక్కడ ఎనిమిది, లేక తొమ్మిది ప్రాంతంలో బయల్దేరే బస్సులు లేనేలేవా?"

దీనికేం బదులు చెప్పాలో తోచక నేను దీనంగా మధుసూదనం వైపు చూచాను.

వాడు తన కర్తవ్య మెప్పుడో తీరిపోయినట్టు, చేతికి దొరికిన పుస్తకంలో పేజీలు త్రిప్పుతున్నాడు.

"పోనివ్వండి. నేను పది గంటల బస్సుకు రావడానికి ప్రయత్నిస్తాను. లేదంటే మొదటి బస్సుకే వచ్చేస్తాను. మీరెవరైనా రోడ్డు దగ్గర వుండాలి. మరో ముఖ్య విషయం, ఆ వూళ్ళో పిన్నా పెద్దా, ఆడా మగా అందరూ వరుసగా ఎగబడి నన్ను వింతగా, వినోదంగా చూడ్డానికొచ్చారంటే నేను వూరుకునేదాన్ని గాను. సభ్యత, సంస్కారం, క్రమశిక్షణ వీటిపట్ల నాకు పట్టింపు లెక్కువ. చెప్పవలసింది మొగమాటం లేకుండా చెప్పేయడం మంచిది గదండీ మధుసూదనం గారూ..."

"కదండీ మరి?" మధుసూధనం టక్ మని ఆమె పాటకు తాళం వేసి "ఇక మేము వెళ్ళొస్తామండీ" అంటూ పైకి లేచాడు.

బంగాళాలో నుంచి బయటపడిన తర్వాత "ఇదేమిట్రా మధూ! శోభాదేవి గారితో మాట్లాడడానికే నాకు భయం వేస్తోంది. మాట పడకుండా ఈమెను మళ్ళీ సాగనంపేదాకా నా గుండె గడగడలాడుతూనే వుంటుంది." అన్నాను.

"నీకు మరేం భయం లేదులే రాజా! నేనున్నానుగా" అంటూ అభయమిచ్చాడు మధుసూదనం.

* * *

మాట ప్రకారం మధుసూదనం బుధవారం సాయంత్రానికల్లా మావూరికి వచ్చేశాడు. గురువారమంతా బాతాఖానితో గడచిపోయింది. శుక్రవారం తెల్లవారే సరికి సమితి సభ్యులందరూ వాళ్ళవాళ్ళ కార్యకలాపాల్లో నిమగ్నులయ్యారు. నాటకాలనీ, హరికథలనీ హమేషా పొరుగూళ్ళపైన తిరగే హార్మోనిస్టు అంజయ్యను ఫైనల్ రిహార్సల్స్‌కు హాజరు పరచవలసిన భారం నా కప్పగించబడింది. మధుసూదనాన్ని రంగాలంకరణపైన అజమాయిషీకి నియోగించి, అంజయ్య కోసం రంగంపేటకు వెళ్ళి తిరిగొచ్చేసరికి పదిబార ప్రొద్దెక్కింది.

"ఏమిట్రా భాయీ! శోభాదేవిగారి సంగతి మరచే పోయావా?" హెచ్చరించాడు మధుసూదనం.

"లేదు మధూ! అందుకోసమే సుడిగాలిలా యిలా పరుగెత్తుకొచ్చాను" అని అతణ్ణి వెంటబెట్టుకుని ఆదరాబాదరా రోడ్డు దగ్గరికి బయల్దేరాను.

మార్గమధ్యంలో "గంట ఎంతయింది?" అన్నాడు మధుసూదనం.

గడియారం చూసుకున్నాను. పదిన్నర కావస్తోంది. నా గుండె గుభేలు మంది.

"ఒరేయ్ మధూ! ఈ పాటికి బస్సు వచ్చి, అందులో నుంచీ శోభాదేవి దిగి, దగ్గర్లో మనం కనపడక పోయేసరికి అగ్గిమీద గుగ్గిలంలా మండిపడిపోతున్నదేమో!" సందేహాల వల్ల కలిగిన ఆందోళనతో జ్వరం తగిలిన రోగికిమల్లే యీ వాక్యం ఆదినుంచీ తుదిదాకా కంపించి పోయింది.

మధుసూదనం పకపకా నవ్వి "అది కాదురారాజా! ఆమె పట్టణంలో బస్సెక్కి తీరా యిక్కడ రావడ మొక్కటే మనకు కావలసింది. వచ్చిన తర్వాత మండిపడినా, ఉద్దండం చేసినా అందువల్ల మనకు నష్టమయ్యేదేమీ లేదు. అంతెందుకూ? ఈనీరెండలో ఆమెను రోడ్డు దగ్గరనుంచీ మీవూరి దాకా నడిపిస్తానో లేదో చూద్దువు గానీ వుండు!" అన్నాడు.

నేను ఉలిక్కి పడ్డాను. అంతవరకూ నాకు బండిని గురించి జ్ఞాపకమే లేదు!

"ఇదిగో మధూ! నువ్వు కాసేపు యిక్కడే వుండు. నేను వూళ్ళోకి వెళ్ళి సవారీ తీసుకొస్తాను' అన్నాను.

మధుసూదనం మట్టిబాట కడ్డంగా గ్రీకువీరుడిలా రీవిగా నిలబడి, గలివరుబ్రాబ్డింగు, లిల్లీపుట్ దేశస్థుణ్ణి చూచినట్టుగా నావైపొక నిర్లక్ష్య వీక్షణాన్ని విసిరి "ప్రతి చిన్న విషయానికీ యింత బెంబేలు పడిపోతూ, ఎక్కడ కక్కడే ఒదుగుళ్ళు పోతే యింక నీ బ్రతుకేం కొనసాగుతుందిరా బాబూ! మనిషి అన్న తరువాత దేనికైనా సిద్ధపడాలి. మోకాటి హెచ్చూ తక్కువా చూడకుండా ఎలా వీలైతే అలా నడిచి వెళ్ళిపోవాలి." అంటూ భుజంపైన చేయివేసి నన్ను ముందుకు తోశాడు. వాడి వెంట అప్రయత్నంగా నడవ సాగాను.

రోడ్డుపైన బస్సులు వాడుగ్గా నిలిచేచోట మనుషులెవ్వరూ లేరు. ఆ పరిసర ప్రదేశం గూడా నిర్జనంగా వుంది. లేదంటే దూరంగా వేపచెట్టెక్కి ఓ కుర్రాడు మేకల కోసం కొమ్మలు నరుకుతున్నాడు. వాణ్ణి దాపుకు పిలిచి బస్సు వెళ్ళిందీ, లేనిదీ వాకబు చేశాను.

"పది గంటల బస్సు యిగా గెళ్ళిపోయి రెండు గడియలైంది బాబూ!" అన్నాడు కుర్రాడు.

"దానిలో నుంచి ఎవరూ దిగలే దేమిటి?"

"ఎవరు దిగుతారు బాబయ్యా! అది ఇక్కడెక్కడా ఆగకుండా యిమానంలా ఎళ్ళిపోతే!"

నేను మధుసూదనం ముఖాన్ని చూచాను. మధుసూదనం నా ముఖాన్ని చూచాడు. ఇద్దరమూ ఒకరికొకరం డిటోగా తెల్లబోయాము.

"కానీ తెల్లారిపూట యిక్కడో సిత్రం జరిగింది బాబూ!" మళ్ళీ ప్రారంభించాడు కుర్రాడు.

"ఏం జరిగింది?" అన్నాను పరధ్యానంగా.

"ఉదయం ఎనిమిది గంటల బస్సొచ్చి ఇక్క డాగిందా బాబూ, దాన్లోంచి ఓ డాక్టరమ్మ గారు దిగేశారు...."

"డాక్టరమ్మగారా! ఎలా వుంటుందిరా బాబూ, మనిషెలా వుంటుంది?" కంగారుగా ప్రశ్నించాను.

"ఎర్రటి మనిషండీ! తెల్లటి చీరకట్టుకున్నారు. కళ్ళ కద్దాలున్నాయి. కాళ్ళకు జోళ్ళు న్నాయి. చేతిలో ఓ చిన్న సంచీ వుంది...."

"కొంప మునిగిందిరా మధూ! ఈ ఆనవాళ్ళన్నీ శోభాదేవి గారికి సరిపోతున్నాయి" అని "మరైతే ఆమె ఎలా వెళ్లింది?" అని కుర్రాణ్ణి ప్రశ్నించాను.

"ఎక్కడికైనా వెళ్లిపోయుంటే చిత్ర మేముంది బాబూ! బస్సాగింది. ఆమె దిగారు. అటూ యిటూ చూచారు. పొద్దు చూచారు. చేతిగుడ్డతో ముఖం తుడుచుకున్నారు. కాసేపు యిక్కడే పచార్లు చేశారు. ఆపైన చెట్టుక్రింద నీడలో నిల్చున్నారు. ఇలాగా డాక్టరమ్మ గారు ఆపసోపాలు పడుతూనే వున్నారు. ఇంతలో కదిరినుంచీ యీ వైపెళ్ళే బస్సొచ్చి యిక్కడాగింది. దాన్లో ఎక్కి ఆమెగారొచ్చిన దారి వెంబడే వెళ్ళిపోయారు."

"హతోస్మి, హతోస్మి" అనుకున్నాను. సగం స్వగతంగా, సగం ప్రకాశంగా.

"నెవర్ మైండ్, నెవర్ మైండ్" అన్నాడు మధుసూదనం నిర్లక్ష్యంగా.

"అదేమిట్రా మధూ! ఊరు పూరంతా ఆమెకోసం ఎదురు చూస్తోంది. పైగా వూళ్లు తిరిగి అయిన పాంప్లేటన్నీ పంచి పెట్టేశారు. వాళ్ళకు నేనేమని చెప్పుకోను?"

"నువ్వు మరీ డెస్పరేట్ అయిపోతున్నావురా రాజూ! నేను నీకు ఒకే ఒక మాట చెబుతున్నాను. కోడి లేసంత మాత్రా తెల్లవారకపోదు. కానీ మన జాగ్రత్తలో మనం వుండడం మంచిది. ఏ పరిస్థితిలో గానీ, ఎవరితో గానీ, నువ్వు శోభాదేవి గారు రాలేదని గానీ, రాదని గానీ చెప్పకూడదు. 'ఇదిగో పది నిమిషాల్లో రారూ!' అని, 'అదిగో కారు శబ్దం వినిపించడం లేదూ?' అని కాలం దొర్లించేయాలి. అంతగా అవసరమైతే చిట్టచివర ఓ క్షమాపణ చెప్పుకుంటే సరిపోతుంది."

* * *

మధుసూదనం సలహా అమల్లో పెట్టడం కన్నా నాకు గత్యంతర తోచింది గాదు. మేము ఊళ్ళోకి తిరిగి వచ్చేసరికి మా చుట్టూ ఓ జన సమూహం ప్రోగైంది. "శోభాదేవి

గారు రాలేదా? ఎందుకు రాలేదు? ఎప్పుడొస్తారు? ఆమెకు స్వంత కారుందా? పోనీ టాక్సీలోరమ్మనలేక పోయారా?", ఇలా ఒక్కుమ్మడిగా మాపైన ప్రశ్నల వర్షం కురిసింది. "వస్తారొస్తారు. మీరు కాస్త ఓపిక పట్టాలి. రాత్రి ఎనిమిది గంటల కెప్పుడో మీటింగైతే మధ్యాహ్నానికల్లా వచ్చి తిష్ఠ సముద్రంలో తీరుబాటుగా కూచోటానికి పట్టణంలో శోభాదేవి గారు చేస్తున్నది గోళ్ళు గిల్లుకునే ఉద్యోగం కాదు. ఎన్ని సభలు, ఎన్ని సమావేశాలు, ఎన్ని ఎంగేజ్‌మెంట్లు! వాటి నన్నింటిని వదిలించుకోవాలి. బస్సో, కారో, టాక్సీయో ఏదో ఒక ప్రయాణ సౌకర్యం చూచుకుని బయల్దేరాలి. గతుకుల రోడ్డుమీద ఇరవై మైళ్ళు రావాలి. ఇంత తతంగం జరిగిన తర్వాత గానీ శోభాదేవి గారు మీకు కనిపించరు. అంత దూరం ఎందుకు? నాటకం ప్రారంభమై తెర లేచేదాకా వేషం మీకెప్పుడైనా కనిపిస్తుందా? అలా కనిపించి వేషధారి గూడా ప్రేక్షకుల్లో కలిసిపోతే ఇక నాటకంలో స్వారస్యమేముంది? అసలు గొప్పవాళ్ళ సంగతే అంత! వాళ్ళు ఎనిమిది గంటలకు మీటింగంటే ఇంటి దగ్గర సరిగ్గా ఏడు యాభై అయిదుకు బయల్దేరుతారు. ఏడూ యాభై తొమ్మిదికి సభాస్థలికి చేరుకుంటారు. ఎనిమిది కొడుతుండగా ఆసనం స్వీకరిస్తారు. ఆ మరునిమిషాన ప్రోగ్రాం ప్రారంభమై పోతుంది" అంటూ మధుసూదనం ఎన్నికలై పోయిన తర్వాత వాగ్దానభంగాన్ని సమర్థించుకునే ప్రజాప్రతినిధికి మల్లే ఓ సుదీర్ఘమైన జవాబును అందుకు తగిన హావభావాలతో మేళవించి, శ్రవణానందకరంగా ఉపన్యసించేశాడు.

మధుసూదనం సంజాయిషీ కార్యకర్తలకు నిరుత్సాహం కలిగించక పోవడం అటుండగా వాళ్ళ ఉత్సాహం ద్విగుణీకృతమైనట్లు గూడా తోచింది. ఏండ్లుగా పూండ్లుగా ఇళ్లల్లో ఎక్కడో ఎండకన్నెరుగకుండా పడి వుండిన కుర్చీలు, బల్లలు, బెంచీలు పందిరి క్రిందికి చేరుకుంటున్నాయి. అప్పుడే బిగించిన మైక్ సెట్‌లో నుంచీ పాడడానికి నోరు గలిగిన ప్రతి స్థానిక గాయకుడు ముందు పడడంతో అక్కడో చిన్న గలాటా తయారైంది. తెరలు క్రిందికి దించి స్టేజిపైన 'ఆఖరు వద్దిక' ప్రారంభించడానికి సన్నాహాలు జరుగుతున్నాయి. సూర్యాస్తమానం చేరువ కాను కానూ ఎక్కువై పోతున్న ఈ సంరంభంలో ఉత్సాహం బొత్తిగా అడుగంటిపోయి, బాగా చప్పబడిపోయినవాణ్ణి బహుశా నేనొక్కడినే నేమో! నాకక్కడ నిల్చోడానికి గూడా మనస్కరించలేదు. ముఖం చాటు చేసుకుని దూరంగా వెళ్లిపోతే బాగుండుననిపించింది. అందుకు తగ్గట్టుగా కార్యదర్శి నాకో పని పురమాయించాడు. ఆర్టిస్టా వాళ్ళకూ, ఇంకా కొంతమంది అతిథులకు సత్రంలో భోజనపు టేర్పాట్లు జరగుతున్నాయి. నేనైతే ఆ ఏర్పాట్ల పైన చక్కగా పర్యవేక్షణ జరపగలనని తోచింది కార్యదర్శి గారికి!

సత్రంలో పొయిమీదినుంచీ ఆఖరు పాత్ర దింపేసరికి గంట ఏడున్నరయింది. 'నాలుగైదు నాటికలు ప్రదర్శింపబడనున్నాయి గనుక ప్రోగ్రాం పూర్తయ్యేసరికి అర్థరాత్రి దాటిపోతుంది. అంచేత భోజనాలు ఎనిమిదికి లోపుగానే పూర్తైపోవాలి' అని కార్యదర్శి కబురు పంపించాడు.

ఆ కబురు తెచ్చినవాడి పేరు నాగేశం.

"అది సరే గానీ నాగేశం, కార్యక్రమం సరిగ్గా ఎనిమిది గంటలకు ప్రారంభమై పోవచ్చు నంటావా?" అన్నాను.

"ఆటంకమేముంది? శోభాదేవిగారు గూడా వచ్చేశారుగా!" అన్నాడు నాగేశం.

"ఏమిటేమిటి? వచ్చేశారా, శోభాదేవి గారు! నిజంగా?"

"అదేమిటి రాజూ! నువ్వే లోకంలో వున్నావు? ఇది భూలోకం. అదేపనిగా నువ్వు వెళ్ళి పిలిచి వస్తే ఆమెగారు రావడంలో ఆశ్చర్య మేముందయ్యా! రాకపోతే ఆశ్చర్యపడాలి గానీ...."

అంతపమించి నేనాశ్చర్యాన్ని ప్రకటించడానికి వీల్లేకపోయింది. కాని ఇదంతా నాకు అయోమయంగా వుందని మాత్రం ఒప్పుకోక తప్పదు. ఉదయం ఏడు గంటలప్పుడు బస్సు దిగి తనకు యథోచిత స్వాగత సత్కారాలు లభించలేదన్న కినుకతో తిరుగు బస్సులో నగరానికి దారితీసిన శోభాదేవి మళ్ళీ యిప్పుడెలా వచ్చింది? ఏ బస్సులో వచ్చింది? ఇంతకూ ఉదయం రోడ్డులో బస్సు దిగింది శోభాదేవిగారేనా, వేరొకరా?

సంశయాలతో నేనిలా కొట్టుమిట్టాడుతుండగానే మరొక వార్తాహారి పరిగెంచి వచ్చి "ఇంకా భోజనాలు వడ్డించలేదా? సరే సరే. ఇలాగైతే ప్రోగ్రాం ప్రారంభమైనట్లే?" అంటూ వేగిరించాడు.

నేను అటూ ఇటూ చూచాను. వాడినీ వీడినీ పిలిచాను. కానీ ఎవడికి వాడు ఎదుటివాడికి పనులు పరమాయించడం తప్పితే స్వయంగా పూచిక పుల్లంత పని చేయడానికైనా తీరికలేక అల్లిబిల్లీ తిరుగుతూ వుండడం వల్ల చివరకు నేనే విస్తర్లు వేసి, పేరు పేరునా పిలిచి అతిథుల్ని బంతిలో కూచోబెట్టవలసి వచ్చింది.

ఇక్కడ భోజనాలు వడ్డించాం. అక్కడ ప్రార్థన ప్రారంభమైంది.

ప్రార్థనానంతరం గ్రామ ప్రముఖులు, నేటి వరకు అధ్యక్షులు, సమితికి విరాళం యివ్వనున్నట్లు యీ సభలో వాగ్దానం చేయనున్నవారు, అయిన పాపన్న గారి ఉపన్యాసం ప్రారంభమైంది.

పాపన్న గారికి ఉపన్యాసానుభవం తక్కువ. ఉబలాటం ఎక్కువ. కాంగోనది జన్మస్థానాన్నైనా కనిపెట్టిన వారున్నారు గానీ పాపన్నగారి వాక్యానికి గమ్యస్థానాన్ని కనిపెట్టి వాళ్ళు లేరు. ఆయన నోటినుండి వెలువడే వాక్యాలు ఆగవు, అలాగని ఒకమానాన ముందుకు సాగవు. చెప్పదలచుకున్న విషయం స్ఫురించిన మాటల్ని బట్టి మారిపోతూ వుండడం ఆయన ఉపన్యాసంలోని ప్రత్యేకత.

తొలిపలుకుల్ని సంగ్రహంగా ముగించి, శోభాదేవి గారు మాట్లాడగలరని తదుపరి కార్యక్రమాన్ని ప్రవచించి అక్కడ పాపన్న గారు కూర్చునేసరికి యిక్కడ భోక్తలు పాయసం దాకా వచ్చారు.

రెండు క్షణాల వరకూ నిశ్శబ్దం. ఆ తరువాత శబ్ద విస్తరణ యంత్రంలో ఓ మృదుమధురమైన కంఠస్వరం వినిపించింది.

"అధ్యక్షా! సోదరులారా! సోదరీమణులారా! ఈ రోజు రాత్రి మిమ్మల్ని, ఇంతమందిని యిక్కడ కలుసుకోగలిగినందుకు సంతోషంగా ఉంది. నాకీ అవకాశాన్ని కలిగించిన సేవాసమితి నిర్వాహక వర్గంవారికి నేను కృతజ్ఞురాలిని. వారం రోజులకు మునుపు మీలో ఒకరైన రాజశేఖరం గారు నన్ను కలుసుకుని సేవాసమితి ఆశయాలను వివరించి చెప్పారు. ఆయన చెప్పక మునుపే నాకు 'సేవ'ను గురించి కొద్దిగా తెలుసు. మానవ సేవే మాధవసేవ అన్నారు పెద్దలు. 'నిద్రించి యీ లోకమంతా సౌందర్యమయమనుకున్నాను. మేల్కొంచి యీ బ్రతుకంతా సేవామయమని తెలుసుకున్నాను...' అని ఆంగ్లంలో ఓ సామెత ఉంది...."

ఉపన్యాసాన్ని శ్రద్ధగా వింటున్నానేమో, ఒక విస్తరిలో మజ్జిగకు బదులుగా మంచి నీళ్ళు వడ్డించాను. 'ఉప్పు, ఉప్పు' అని ఎవరో కేకవేయడం విని, ఆ పరధ్యానములో మరో విస్తరిలో పాయసంలో చేరెడు ఉప్పు గుమ్మరించేశాను. అంతటిలో అక్కడున్న వాళ్ళందరూ ఒక్కుమ్మడిగా "బాబూ, మా భోజనాలు పూర్తి కావస్తున్నాయి. ఇక నువ్వు సెలవు తీసుకోవచ్చు" అని నన్ను అక్కడినుంచి సాగనంపేశారు.

జనంతో కిటకిట లాడిపోతున్న సభాస్థలంలో త్రోవ చేసుకుని ముందుకు వెళ్తున్నాను. రంగు కాగితాల తోరణాల వెనుక ఉపన్యాసకురాలి ముఖం స్పష్టంగా కనిపించడం లేదు. వేదిక దగ్గరకు వెళ్ళి మిరుమిట్లు గొలుపుతున్న విద్యుద్దీపాల కాంతిలో పైకి చూచాను. ఆ చూచిన క్షణంలో నేను నిట్టనిలువుగా కొయ్యబారిపోయాను. నా కళ్ళే గనుక నన్ను మోసగించక పోయినట్టయితే ఆవిడ శోభాదేవికాదు. శోభాదేవి యింత బక్కపల్చగా వుండదు. మరైతే ఈవిడెవరని నేను పెద్దగా వితర్కించుకోవలసిన అవసరం గూడా లేకపోయింది. ఈవిడ మరీచిక! మా మధుసూదనం ప్రేయసి!!

మధుసూదనం కోసం చుట్టుప్రక్కలా కలయ పరికించాను. వేదికవైపుకు వెళ్ళాను. గ్రీన్ రూమ్‌లో చూచాను. ఊహూ, వాడు పత్తాలేడు!

అప్పుడు నాబుర్రలో ఓ అనుమానం మెరపులా మెరసింది.

నాలుగడుగుల్లో చరచరా వేదికచెంతకు వెళ్ళాను. ఈసారి ఉపన్యాసకురాలి ముఖాన్ని బాగా పరకాయించి చూచాను. కొద్ది క్షణాల క్రితం ఏదైతే నా వూహలో అనుమానంలా భాసించిందో అది కేవలం అనుమానం కాదు, అక్షరాలా నిజం!

మాయ అన్న తెర తొలగి పోయిన తర్వాత సత్యమూ నిత్యమూ అయిన పరతత్వాన్ని సందర్శించిన యోగీశ్వరుడిలా నేనక్కడే పది పదిహేను నిమిషాల వరకూ స్తంభీకృతుడినై నిలిచిపోయాను.

* * *

నాటికలు జయప్రదంగా ముగిశాయి. వాటికన్నా మధుసూదనం ఏకపాత్రాభినయం దిగ్విజయంగా రాణించింది. ప్రపంచమే ఒక నాటకరంగం అన్న పరమసత్యాన్ని ఒంటబట్టించుకున్న కొద్ది మందిలో మధుసూదనం ఒకడు. మానవుడు దేనికైనా సిద్ధపడి వుండాలన్నది వాడు జీవిత సౌధాగ్రాన చెరగని అక్షరాలతో లిఖించుకున్నమాట. వేదికపైనుంచీ గ్రీన్‌రూములోకి రాగానే నేను వాణ్ణి బారెడు పొడుగు పుష్పహారంతో మళ్ళీ ఒకసారి అలంకరించాను. అంతటితో నేను ఊరుకోవలసింది. కానీ హర్షాతిరేకంలో ఔచిత్యాన్ని విస్మరించి "శోభాదేవిగారూ! పదిమందిలో కించపడిపోవలసిన నన్ను యీ విధంగా ఆదుకోగలరని నేననుకోలేదు. మీరు నా పరువును నిలబెట్టారు. ఇందుకు నేను మీకెలా కృతజ్ఞత చెప్పుకోవాలో తోచడం లేదు" అంటూ చేతులు సాచి గాఢపరిష్వంగంలోనికి తీసుకున్నాను.

"ఎక్కడ ఫోటోగ్రాఫర్! పిలవండి, పిలవండి. ఫోటోగ్రాఫర్‌ని పిలవండి! ఆలసించిన ఆశాభంగం. మంచి సమయం మించిన దొరకదు" అంది శోభాదేవి పాత్రధారిణి మిస్. మరీచిక ఉరఫ్ మధుసూదనం.

● ఆంధ్రసచిత్ర వారపత్రిక 1956 ●